

jørgin dahl

- stavnamaðurin
í føroyskum
rocktónleiki

Í 1978 kom fyrsta veruliga føroyska rockplátan út - *Vedráplátan* hjá Jørgin Dahl var máðurin aftanfyrir rockbólkkin úr Klaksvík. 20 ár seinni býr Jørgin Dahl í Keypmannahavn, ger symponiskan rocktónleik, og droymir framvegis um gjøgnumbrot

Orð og myndir:
Eyðun Klakstein

Turriklæðið er bundið væl um halsin, beinlínur sita nánafyrir eina hega panna, og innanfyri tann svartu leikjakkan er hann flötin eina troyggju, sum litar væl í kaldanum í Keypmannahavn.

Jørgin Dahl er stavnamaðurin í føroyskum rocktónleiki, og hann ber lættliga tey 43 árin, hann hevur baki, tá hann kemur leiðandi við sikklini hjá sær eftir Strøgunum. Á Grábróðretovr stóga vit á Hugnaga torvið liggja tónt og kalt hendan leygardagin í mars, men um summarið er livi, og tá verða kaffistovurnar tveitar út um og lokka bæði Keypmannahavnar og summargestir.

Og tað var júst á hásumri fyrri 20 árum síðan, at ein mynd var tikin av einum føroyskum rockbólkkin her. Tann myndin kom at prýða bak-síðuna av fyrstu veruliga føroysku rockplátuni, *Vedráplátuni* hjá Straight Ahead.

1978 var árið, og hóv varð sett á rocktónleik á teimum 18 oyggjum í Norðurlantættum, skrivarður og innspældur av føroyingum sjálvi. 20 ár seinni verður sagt, at føroyskur rocktónleikur er betri enn nakrantíð, men føroyskur rockbólkur, anno 1998, skulu túlliga upp um morgunin, skulu teir standa mátt við tað stóðst, sum Straight Ahead legði longu í 70 unum.

Straight Ahead brakti gjøgnum føroyska rockbólkkin, teir fingi undirtrú, sum eingin annar bólkur kundi reypa sær av, og tá teir høvdu sett krúnuna á verkini við LP-plátuni frá 1978, legdu teir áramur inn, framvegis á toppnum og betri um-tíðir enn nakrantíð.

Straight Ahead vóru fullkomiliga erligir, og søgu seg ikki verða annað, enn teir vóru. Teir skrivarðu sjávir tónleik, og spældu hann við sílikum eldhuga, at sjálvi í dag eru tónarir javnan at hoyra. Og tann

sermerka *Vedráplátan* hevur eisini langt síðan fingið kalstatus millum føroyskar tónleikarar.

Hugsaðu ikki um at vera slóðbrótandi

Stóru og kendu kaffistovurnar á Strøgunum eru fullar av fólki, og trupult er at finna ein fríðarlígan krók at prýta í. Ikki fyrr enn vit finna fram til eina líta kaffistovu á eini síðugotu frá Strøgunum - Café Kys - ber til. Á hesi kaffistovu standa smáu bórnin tónt og stóra út í ljósu hølina. Á bórninum standa steinarljósi við tí næstan vónleysu upp-gávuni at spreika hugna á alljósum degi.

Jørgin Dahl ballar sær eina sigarett, meðan hann tosar um fyrstu føroysku rockplátuna. Plátan, sum eftirlitshandlingin gjøldi, *Vedráplátan*.

- *Vedráplátan* var hæðarpunktið hjá Straight Ahead. Vit vóru eitt stórt, stórt navn, tá hon kom út. Eg havi verið við í bæði Hjarar og Straight Ahead, og Hjarar vóru sera populir, men vit vóru ein meiri populir.

Tá hugsaðu vit ikki so nógv um, at vit vóru slóðbrótandi, men nú aftur dugi eg at sigga, at tað vóru vit. Vi spældu fyrst og fremst okkara eina tónleik, sjálvandi høvdu vit onkur góð coverlög við eisini, men vit legdu dent á at gera og spæla okkara eina tónleik, og tað var tað einang annar føroyskur bólkur sum gjørdi ta í tónni, sigur hann og fær tað at ljóða, sum Straight Ahead hoyrir eini fjórhári fortíð til.

- Vit kunnu tosa um rock og okkara máta at spæla uppá, men tað sum hevur størsta týdning, er sjálvi sanganin. Høvdur tú ikki ein góðan sang, so er alt hit til einkis. Og um onkur pástendur at okkara tónleikur framvegis verður spældur í dag, so

er tað tí, at vit vóru erligir og spældu tað slagid av tónleiki, sum vit dámdu, men fyrst og fremst tí vit høvdu nakrar góðar sangir.

Jørgin Dahl hevur síð við sigarettini í hondini eina lútu, setur hann umstíri í munin og festir sær í. Tobaksroykurin flytur út í høl, og hann andar djúpt inn av sigarettini.

Fyrstu ferð sum 15-ára gamal Jørgin Dahl vaks upp í Klaksvík í 60 unum, og tónleikurin var altíð nakad heilt serligt hjá honum. Sum seks ára gamal byrjaði hann av fyrstan tíð at spæla klaver, og hann lærði seg sjálvur at spæla. Hann var við í fleiri hjallabólkunum, og útgærtn var ikki altíð tann mest fram-komma, at byrja við gjarna blikk-trummur, mjólkaspinnir og ein einstakur kassagitar. Men tað var nógv got til at taka 10 oyru fyri at lova fólki inn til konsert.

Seinni gjørdust fjórhøfni elektrísk og útkonsertir í havanum hjá okkara hansara konu eisini á skránnu. Tá var hann blivin 12-ára gamal, gekk framvegis í skúla, og minnist aftur á tónna sum nakad heilt serligt.

- Tað var ein deilig tíð. Uppvøk-urn, skúlin og lærlingatalin var tann besta tíðin í mínum lívi, stað-festir hann utan at blunka.

Sum 15-ára gamal spældi hann fyrstu ferð alment. Tað hendi í nú

umbygdja Atlantis Bio í Klaksvík. Hann spældi saman við millum annað gekkavertinum Rudolf Joensen í bólknum Artic Fox, og var longu tá byrjaður at skriva tónleik sjálvur. Sweet og øðrum útlendskum bólkum, spældi Artic Fox eisini tónleik hjá tí blaðanga orkuspelarum.

Fyrst í 70 unum kom Jørgin Dahl í samband við nakrar av tónleik-unum, sum komu at mæna Straight Ahead, Archie Black, Hera Ellings-gaard og Edward Ziska. Teir spældu til dans í Klaksvík og aðrastaðni í landinum, og í 1974 kom fyrsta singleplátan hjá teimum út. Á plátu vóru Komid øll við og Upp á gólv. Tvey ár seinni kom *Me and Virginia*, og í 1977 EP-in við *Mín góða, Tá vetst, Sweet Marie* og *Allright*.

Uppvøkurnar gingu við rúkadri ferð

Í 1978 legdu Straight Ahead upp til tað heilt stóra, tá teir fóru undir fyrrreikningar til eina heila LP-plátu.

- Vit vandu í fleiri mánaði, áðrenn vit fóru í gongd við uppvøkurnar. Vi fóru til Danmarkar at taka upp, tí vit fingi eitt gott studio fyri ein rimuligan pris. Tá var eitt studio í Føroyum, men vit valdu eitt danskt studio við betri útgæði, tí okkara tónleikur kravdi nógv av studio-

num, greiður Jørgin Dahl frá. Stutt áðrenn teir fyra í Straight Ahead - Jørgin Dahl, Edward Ziska, Archie Black og Hans Carl Hansen - fóru við gamla DFDS ferðamanskipinum Winston Churchill til Danmarkar, høvdu teir eina buldandi sukses í tóttarhøllini á Hási í Havn, har teir savnaðu 2000 fólk til eina rimmar konsert. Við hesi staðfesting av, at teir vóru nógv tann best útkomi bólkurinn í Føroyum, í skjótum, arbeiddu teir í eina góða viku, frá morgni til myrks, í upp-takshølum á Gammel Kongevej í Keypmannahavn.

- Vit høvdu nógv tilfar at veita ímillum, men valdu tað sum vit hildu verða best, og sum passaði best til okkara konsert. Uppvøkurnar í Keypmannahavn gingi við rúkadri ferð, og tað var neyðugt. Tíðin var ikki ov long til inspelningarar, og tað gjørdi eisini, at tað var ikki til at eksperimentera. Aftanin var at brúka saxofon á fara heim og leggja sjógv gittarmandolin á *Chicken Dance*, men tað gjørdist til einki. Plátan var ljóðblandað eftir fám timum ein seinnaup, og tósd hjá bólknum um at fara heim og leggja sjógv millum seg og inspelningarar áðrenn ljóðblandingina, gjørdist ikki til meira enn prá.

Millum jóla og nýggjár í 1978 kom *Vedráplátan* út, og hon var eitt stórt hit. Og tann í dag gengur práið heldur um at geva LP-na út á flugu, enn at tveita gomlu vinylplátur burtur.

- Eg havi einaferð lufta hugskotinum fyrri Túl um at geva alt okkara tilfar út á flugu, LP-na, EP-na og báðar singleplátur, men í løtuni veit eg ikki um nakra ítekiliga ætlan, sigur Jørgin Dahl.

Tað var LM-handlin, sum gav *Vedráplátuna* út. Tað kostaði 100.000 krónur at gera plátuna, og LM-handlin og Straight Ahead stóðu fyrri hvør sínari helvt av útreiðslum.

Gjarna saman við Straight Ahead

Stutt eftir at *Vedráplátan* var komin út gjørd Straight Ahead at spæla. Ymskir innanhýstirupplækkar gjørdi, at punktum við setti fyrri fyrsta veruliga rockbólkinn í Føroyum.

Og punktum við kom at standa fyrri alla tíð.

Við einum undantaki.

Í 1990 vóru Straight Ahead við á tilfjók 70 ára konsertini, sum var í Kl-høllini í Klaksvík. 1600 fólk luttóðu eftir Straight Ahead, Hjarar og øðrum bólkum frá 70 unum.

- Tað var eitt stuttligt upplívisi. Sjálvit um vit í Straight Ahead ikki høvdu spælt saman í 12 ár, minnst eg ólleggi hjá okkum aftur bein-

anvegin. Vit vandu í ein tíma, og so koyrdi tað bara. Tað var ein velduga góð konsert, tey ungu vóru púra vill.

Jørgin Dahl avvisir ikki möguleikanum fyrri, at spæla saman við Straight Ahead aftur.

- Sjálvit um vit seinast blivu samdir um, at vit ikki tíndu meira, so hevði eg verið klárur til at spælt aftur, um tað var okkurt serligt til-tak. Um tað var í samband við 20-ára dagin fyrri *Vedráplátuni* ella onkran serligan dag heima í Klaksvík, so stíll eg upp til eina og hvørtja tíð.

Tað stórsta hittit kom seinni

Eftir tónna í Straight Ahead var Jørgin Dahl við Hjarar og tólliga í 80 unum var hann eisini við í bólknum Trast.

Hjarar fekk Jørgin Dahl aftur fatur á rætta endanum. Hann skrivaði *Breaking My Heart*, sum ívalyst er kendast sangur, hann hevur gjørd. Sangurin kom út á eini single í 1981, og tvey ár seinni kom LP-in *We come for you*, har Jørgin Dahl hevði ein sentrala leiklut.

Nakad eftir at LP-plátan hjá Hjararum kom út, gavst Jørgin Dahl í bólknum.

- Eg og Graham Stuart (brekki gittarspelarin í bólknum, *blóm*), segdu, at um vit ikki gjørdi nakad meiri seríøst við tað Hjarar, máttu vit hugsa longur fram. Eg fór

so til Danmarkar og Graham fór til Skotland.

Síðani 1985 hevur Jørgin Dahl búið í Keypmannahavn, hann hevur arbeitt við tónleiki í ymsum saman-hangum, og í løtuni arbeidir hann í studio saman við tveimum kenn-ingum hjá sær, Carsten Volding og Lars Kristensen, sum hann áður hevur spælt fleiri ferðir saman við.

- Vit komponera og produsera lög til eina demo. Tað er symfoniskur rockur, sum tað tekur drúga tíð at gera. Vit byrjaðu í janúar við at arbeiða við trimum lögum og nú eru vit í holti við at ljóðblanda tey. Tað er bara ikki so einfalt, sum at inspelja *Barbie Girl* ella hvat tað eitur.

Versonar Jørgin Dahl eitur Jonathan Mover, og hann telst millum teir frægastu trummusláðarar í heimi-num. Hann hevur spælt saman við Joe Satriani, The Who, Marillion og Alice Cooper, og hann skal hjálpa Jørgin Dahl í samband við onkran tónleikafarmleikara, sum vit gera nakad við hansara tónleik.

Droymir framvegis um gjøgnumbrot

Jørgin Dahl hevur gjørd tónleik í meira enn 25 ár, men gjøgnumbrotuttanfyrri føroysku landoddarnar hevur hann ikki fingið. Men tað er framvegis nakad, sum hann droymir um.

Og hvør veit, kanska bíðar ein stórtíð eftir tí erliga kompositi-onum í Klaksvík.

Kanska.

Jørgin Dahl er vórðin 43-ára gamal, men hjarta hankar framvegis fyrri rocktónleikinum. Í løtuni ger hann eina demo, sum skal hjálpa honum á veg fram í útlandinum

- Eg havi framvegis mótt uppi tað, tí eg veit, at tann tónleikurin sum geri, er líka góður sum tað sum er frammi. Men tað visur seg bara, at í okkara tíð við burger-kulturi og teknokulturi, er tað lættari at fáa gjøgnumbrot um tí ert plattur, enn um tí ert seríøsur. Men eg ætli mær at halda fast um mína filosofi um, at um tí ert erligur og tónleikurin kemur frá hjartanum, so skal tað nokk eydnast, sigur hann.

- Hjár meir snýr tað seg ikki um at bliva ein verðinsstjarna, men um at hava eitt arbeiði, sum eg eri gláður fyrri, og sum eg kann gleða meg til, hvørtja ferð eg fari upp um morgunin. Mær dámar framvegis væl at arbeiða sum hondverkari, men at arbeiða við tónleiki er enn betri, tí har hendir altíð okkurt nýtt - tað er ongantíð tað sama, sum tú gerst.

Fyrri tveimum árum síðani var Jørgin Dahl annars nær við at fáa gjøgnumbrot, eftir at hann hevði havt fund við stjóran í Mega Records í Keypmannahavn. Stjórnin var so hugtikin av tónleikinum hjá Jørgin, at hann royndi at finna honum ein sangara, sum kundi tryggja eina útgávu.

Fyrst royndi hann at fáa fyrrverandi sangaran í norska poppbólkinum Alta at synga tilfarið hjá Jørgin, men Morten Harket var bundin at einum stílmála við annað plátufelag í sjey ár fram. Síðani royndi hann at fáa fatur á sangaran í Manfred Mann, Chris Thompson, men heldur ikki tað var seg gæra, og eftir eina tíð, har einki hendi, dat ætlanum um eina útgávu niðurfyrri.

Flytir ikki heimafutur til Føroya

Jørgin Dahl hevur ongur ætlan um at flyta heimafutur til Føroya eftir 13 ár í Danmark, men hann vil gjarna ofturn heim at vitja.

- Eg var heima í Klaksvík í fjør, og tað var fyrsta ferð í fimn ár at eg var heima. Tað gongur ikki, og framfyrir vóni eg at kunna fara heim á hvørtjum ári. Eg sakni Føroyar nógv, serliga fjøllini og ta frisku luftina, men tað kemur nevnan uppi tað á flyta heimafutur, sigur hann.

- Klaksvík eigur eitt serliga pláss í mínum hjarta, men eg má siga, at tað keðliga við Klaksvík er, at hon er blivin alt ov fríðarlí. Tá eg var ungur var nógv meiri livi í, nógv meira tónleikur, men tað hongur kanska saman við, at tá var Klaksvík ein miðdepli, og nógvir útlend-skir trolarar komu inn í Klaksvík. Men vit kunnu bara vóna, at tað kemur meira livi í hana aftur.

Jørgin Dahl tekur sær góða tíð at tosa um tónleik, uppvøkstur og ljósgal heim til Føroya, sjálvit um einki upptøkshúsi á Magerø búið eftir honum. Tað er har, at hann og vin-men í løtuni eru í ferð við at ljóð-blanda trý lög, sum teir hava gjørd til eina demo.

Jørgin Dahl hevur avískad nógv í føroyskum tónleiki, og fleiri ferðir hevur hann verið nær við at fáa gjøgnumbrot áðrastaðni eisini.

Hann brent framvegis fyrri rock-tónleikinum, og hann hevur sum 43 ára gamal ikki givið upp.